

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): **Kateřina JAVOROVSKÁ**

Název práce:

Tafonomické projevy násilí na lidské kostře

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): **Jaroslav Brůžek**

1. **CÍL PRÁCE** (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

V názvu práce snad vypadlo slovo „intencionální“, protože projev násilí nemůže být tafonomický. Cílem práce je: „*popsat a porovnat stopy záměrné a nezáměrné modifikace kostry, pomocí kterých můžeme rekonstruovat události spojené s jejich uložením. Dále se budu zabývat přírodními tafonomickými procesy, které na ostatky působily v období mezi smrtí a archeologickým výzkumem. Přírodní procesy modifikující kostní tkáň mohou vytvářet stopy podobného charakteru jako jsou stopy, které byly vytvořeny člověkem, nebo také mohou modifikovat morfologii stop, které byly skutečně výsledkem násilí.*“

Formulace cílů nevyužívá běžné terminologie a již první věta mi nedává smysl. Není jasné co je myšleno modifikací kostry a co uložení. Snad je zde jedná o popsání a porovnání přirozených a intencionálních zásahů na kostře a rekonstrukce aktivit, které je ovlivňují.

Cíl práce byl naplněn jen částečně.

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka prostudovala poměrně rozsáhlou literaturu, kterou však ne zcela správně využívá pro cíle práce. Struktura bakalářské práce je bez invence, představuje řadu faktorů a jevů, které souvisejí sice se zánikovými procesy či jsou jejich zvláštnostmi, ale jejich výčet není nikterak využit pro řešení otázky, jaký záměrný zásah v perimortálním či postmortálním období lze zaměřit s přirozeným jevem, který vyplývá z tafonomie. Neuspořádanosti ideí odpovídá i terminologická nejasnost. Jaký druh násilí souvisí s modifikací povrchu kostí působením kořenového systému

rostlin? Jak z násilím souvisí lékařské zákroky a pitvy?...S některými definicemi nelze souhlasit (např. thanatologie-str. 4). Závěry jsou pokračováním úvah o možnosti záměny záměrné lidské činnosti, modifikující kosterní pozůstatky s přirozenými jevy, které vyplývají z tafonomie s absencí argumentů. Přílohy jsou příklady zářezů a záseků na kostech, které nijak neprospívají řešené problematice pokud nejsou dávány do souvislosti s jinou činností (např. působení nástrojů samotných archeologů při výkopech). Obsahové zpracování se mi jeví jako nevyhovující.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazykový projev není silnou stránkou rukopisu. Používání obratu „*inhumační faktory*“ (str.6), slovní obrat „...*množství tafonomických stop se soustřeďuje na ostatcích, které byly sekundárně pohřbívány*“ (str.7), vyžadují buď překlad do češtiny nebo vysvětlení. Zajímalo by mne, jaké tafonomické stopy má autorka na mysli? Z hlediska struktury, přehlednosti a členění kapitol mám připomínky, které bych shrnul v komentáři v dalším bodě posudku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem je veskrze špatný. Záběr, který si autorka zvolila, je příliš rozsáhlý. Snaží se obsáhnout celou šíři tafonomie, v řadě aspektů je pak povrchní a přehled není přehledem, nýbrž špatným telefonním seznamem, protože se v práci špatně hledá to, čeho je tam málo či to zcela chybí. Doporučoval bych práci zcela předělat a přepsat a proto navrhuji.

Název opravit na „Tafonomické projevy podobné stopám (imitující stopy) násilí na lidské kostře“. Po úvodu a cíli práce v kapitole 3. zahrnout přehled klasifikace pohřbů (primární, sekundární) s faktory, které tafonomický proces ovlivňují jako obaly, oděv, bednění, rakev (Duday, 2009). Dále uvést přehled postupu dekompozice těla a rozvolnění či rozpadu artikulací. Zde je na místě přehledně uvést postup zánikových procesů, diagenese a definice tafonomie bez historických poznámek, které neřeší úkoly práce. (Prokeš, 2007). V další kapitole definovat násilí a uvést redukovaný přehled současné kapitoly 6.

(DUDAY, H. 2009: *The Archaeology of the Dead. Lectures in Archaeoethanatology. Oxbow Books, Oxford.*

Prokeš, Lubomír. *Posmrtné změny a jejich význam při interpretaci pohřebního ritu (ke vztahu mezi archeologií a forenzními vědami). ÚAM FF MU Brno, 2007.*)

V celku (kapitole či několika kapitolách) odpovídajících vlastní řešené problematice bych doporučil se omezit pouze na (a) stopy násilí vyvolané ostrými a tupými zbraněmi a aktivity, které je imitují. (b) Pojednat o zlomeninách (peri-, post-mortální versus na čerstvé a suché kosti) a popsat jejich diferenciální diagnostiku, tedy způsob odlišení. (c) více se věnovat trepanacím a procesům, které je imitují a omezit kanibalistické praktiky na popis indicií, které je provázejí. Ostatní popisované jevy od čarodějnictví až trofejní činnosti bych ponechal zcela stranou či se o nich zmínil v úplném úvodu pro doklad širokých znalostí autora.

Prvním krokem k přepsání práce je návrh plánu práce a rozsahu a obsahu jednotlivých kapitol.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ *(jedna až tři):*

Vzhledem ke kritičnosti posudku nemám speciální otázky. Ty jsou implicitně obsaženy v předchozím hodnocení.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA *(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):*

Nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 14.5. 2015

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie
